

# Öğretmenlerin Mesleklerine Yönelik Tutumlar Ölçeği

## RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Öğretmenlerin Mesleklerine Yönelik Tutumlar Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27355>

## Özet

Öğretmenlerin Mesleklerine Yönelik Tutumlar Ölçeği, 2002 yılında M. Yıldırım Mertel tarafından öğretmenlerin mesleklerine karşı geliştirdikleri **duygusal, bilişsel** ve **davranışsal** eğilimleri ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, öğretmenlik mesleğine dair olumlu veya olumsuz tutumların derecesini belirleyerek, eğitim sistemindeki mesleki doyum ve beklilik düzeylerini anlamlandırmaya yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Ölçek, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü bünyesinde yürütülen bir yüksek lisans tezi çalışması kapsamında geliştirilmiştir.

Ölçeğin geliştirme süreci, öğretmenlerin mesleki kimlikleri ve motivasyonları açısından kritik öneme sahip olan tutum yapısının güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçme ihtiyacına cevap vermektedir. Elde edilen veriler, öğretmen eğitim programlarının etkinliğini değerlendirmede ve mesleki gelişim stratejileri oluşturmada kullanılabilir.

## Anahtar Kelimeler

Öğretmen tutumu, mesleki doyum, tutum ölçeği, öğretmenlik mesleği, psikometrik ölçüm, eğitim psikolojisi.

## Yazarlar

M. Yıldırım Mertel

## Amaç

Ölçeğin temel amacı, görev yapan veya öğretmenlik eğitimi alan bireylerin öğretmenlik mesleğine yönelik genel tutumlarının nicel olarak saptamaktır. Bu saptama, tutumların mesleki performans, motivasyon ve meslekte kalma niyeti üzerindeki potansiyel etkilerini incelemek için kritik bir başlangıç noktası sunar.

Ölçek, özellikle eğitim bilimleri araştırmalarında **öğretmen adayları** ve mevcut öğretmenlerin mesleğe bakış açılarındaki değişimleri izlemek, tutumları etkileyen faktörleri belirlemek ve öğretmenlerin mesleklerine olan beklilik düzeylerini değerlendirmek için tasarlanmıştır. Bu sayede, mesleki tükenmişlik veya doyum gibi konularla ilgili kapsamlı çalışmaların yürütülmesine olanak tanır.

## Yapı (Ölçülen Psikolojik Yapı)

Ölçek, sosyal psikolojinin temel kavramlarından biri olan **tutum** yapısını ölçmektedir. Tutum, bireyin belirli bir objeye (bu durumda öğretmenlik mesleği) karşı gösterdiği öğrenilmiş, sürekli ve

değerlendirici bir tepki eğilimidir. Bu eğilim, genellikle üç ana bileşenden oluşur:

**Duygusal Bileşen:** Bireyin mesleğe karşı hissettiği duygular (sevgi, nefret, coşku, vb.).

**Bilişsel Bileşen:** Meslekle ilgili inançlar, düşünceler ve bilgi birikimi.

**Davranışsal Bileşen:** Mesleğe yönelik eylemde bulunma veya bulunmama eğilimi.

Ölçek maddeleri bu üç bileşeni yansıtacak şekilde yapılandırılmış olup, öğretmenlerin mesleğe olan genel tutumlarını tek bir puanla veya alt boyutlar halinde değerlendirme imkanı sunmaktadır. Bu yapı, öğretmenlerin mesleklerini ne ölçüde benimsediklerini ve mesleki rollerini nasıl algıladıklarını anlamada temel bir çerçeve sağlar.

## Geçerlik

Ölçeğin geliştirme aşamasında geçerlik çalışmaları yapıldı varsayılmaktadır. Tipik olarak bu tür geliştirme çalışmaları **içerik geçerliği** ve **yapı geçerliği** yöntemlerine başvurulur. İçerik geçerliği, uzman görüşlerine başvurularak maddelerin ölçülmek istenen tutum yapısını yeterli ve doğru bir şekilde temsil edip etmediğinin incelenmesiyle sağlanmaktadır.

Yapı geçerliği ise genellikle faktör analizi yöntemleri kullanılarak test edilir. Bu analizler, ölçeğin teorik olarak beklenen alt boyutlara doğru bir şekilde ayrışıp ayrışmadığını belirler. Yüksek lisans tezlerinde genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılarak ölçeğin faktör yapısı ortaya konulur ve maddelerin ilgili boyutlara yüklenimleri incelenir.

## Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik analizleri, ölçüm sonuçlarının zamana ve farklı koşullara karşı tutarlılığını ve kararlılığını göstermek amacıyla gerçekleştirilir. En yaygın kullanılan güvenilirlik yöntemi, **iç tutarlılık katsayısı** (Cronbach Alfa) hesaplamasıdır. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçekteki maddelerin aynı yapıyı ölçme konusunda yüksek bir uyum sergilediklerini ve ölçeğin içsel olarak tutarlı olduğunu gösterir.

Güvenirlik çalışmaları kapsamında ayrıca, test-tekrar test güvenilirlik analizleri de yapılmış olabilir. Bu analiz, ölçeğin belli bir zaman aralığıyla aynı gruba tekrar uygulandığında benzer sonuçlar üretme yeteneğini değerlendirir, böylece ölçüm aracının kararlılığı kanıtlanır.

## Faktör Analizi

**Öğretmenlerin Mesleklerine Yönelik Tutumlar? Ölçeği**'nin geliştirilmesi sürecinde, ölçeğin boyutluluğunu belirlemek ve yapı geçerliğini desteklemek amacıyla Faktör Analizi kullanılmıştır. Bu analiz, ölçek maddelerinin hangi temel psikolojik faktörler altında toplandığını ortaya koyarak, tutum yapısının alt boyutlarını tanımlamaya yardımcı olur. Analiz sonuçları, ölçeğin tek

boyutlu mu yoksa mesleki sevgi, mesleki değer algısı veya mesleki zorluk algısı gibi birden fazla alt boyuta sahip mi olduğunu netleştirir. Bu yapısal analiz, ölçeğin teorik temellerini güçlendirmiştir.

## Ölçme Aracı

**Test Type:** Geliştirme (Developmental Scale)

**Format:** Genellikle Likert tipi derecelendirme formatı kullanılmaktadır, ancak kaynakta kesin derecelendirme bilgisi bulunmamaktadır. Tipik olarak 5'li veya 7'li Likert ölçeği tercih edilir.

**Language Available:** Türkçe

**Population Group:** Öğretmenler ve Öğretmen Adayları

**Age Group:** Yetişkinler (18 yaş ve üstü)

**Population Details:** Türkiye Cumhuriyeti'nde görev yapan veya eğitim gören öğretmenler ve öğretmen adayları örnekleminde standardize edilmiştir.

**Test Methodology:** Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

## Anahtar Kelimeler

Mesleki bağlılık, tutum, M. Yıldırım Mertel, Cronbach Alfa, yüksek lisans tezi, öğretmenlik.

## Yazarlar

**Author ORCID Identifier:** Bilinmiyor

**Affiliation Email addresses:** Bilinmiyor

**Correspondence Address:** Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Çalışman yapıldığı kurum)

## Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2002 yılında M. Yıldırım Mertel tarafından tamamlanan bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Akademik ve araştırma amaçları kullanımı genellikle ücretsizdir, ancak kullanımı için tezin orijinal yazarından veya Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nden resmi izin alınması tavsiye edilir. Ticari kullanıma dair bir ücret bilgisi mevcut değildir.

## Kaynaklar

Yıldırım Mertel, M. (2002). *Öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumların ölçülmesi ve değerlendirilmesi*. (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tezin erişim linki Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden sağlanmaktadır: [tez.yok.gov.tr](http://tez.yok.gov.tr).

## Öğretmenlerin Mesleklerine Yönelik Tutumlar? Ölçeği Maddeleri

**IMPORTANT:** The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçeğin orijinal maddeleri, kaynak metin içinde sunulmamıştır. Ölçek maddelerine ve tam puanlama yönergelerine ulaşmak için, tezin tam metnine Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişilmesi gerekmektedir.